

27.11.2019

Asia/8

§ 345

Valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nelli Ruotsalainen ja 16 muuta valtuutettua esittävät, että Helsinki huomioi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvaisen aseman takaamalla turvallisen, hajasijoitetun ja pitkäaikaisen majoituksen saatavuuden pääkaupunkiseudulla.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnalta saamaansa lausuntoon ja toteaa, että turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Vastaanottoiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt (17.10.2016 § 896) Maahanmuuttoviraston ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäisten suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä. Sopimuksen mukaisesti vuoden 2019 aikana suljettiin Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun 200 asiakaspaikan toimipiste. Samanaikaisesti suljettiin Suomen Punaisen Ristin Auramon 100 asiakaspaikan vastaanottokeskus. Näin ollen Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 asiakaspaikkaa vuoden 2019 aikana. Helsingin alueella sijaitsevat vastaanottopalvelut koostuvat Helsingin kaupungin Uudenmaankadun 200 asiakaspaikan kauttakulkukeskuksesta ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä. Helsingissä on yksityismajoituksessa syyskuun 2019 tilannekatsauksen mukaan noin 900 turvapaikanhakijaa.

Maahanmuuttovirasto edellyttää jokaiselta vastaanottokeskukselta löytyvän tarvittavat valmiudet ja ammattitaito huolehtia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien asiakkaiden palveluista ja tarpeista. Siirrettäessä asiakkaita kauttakulkukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin heidän mahdolliset haavoittuvuutensa huomioidaan sekä asiakkaiden omien toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella.

Maahanmuuttovirasto on varannut erityistä tukea tarvitseville turvapaikanhakijoille asiakaspaikkoja Helsingin, Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista. Esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluva turvapaikanhakija voidaan majoittaa Helsingin Uudenmaankadun toimipisteeseen erityisestä syystä, kuten terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vuositasolla kuvatus kaltainen majoitustarve koskee Helsingissä muutamaa henkilöä. Vastaanottokeskusten sulkeminen ei ole vaikuttanut erityistä tukea tarvitsevien turvapaikanhakijoiden asiakaspaikkamäärään Helsingin vastaanottokeskuksessa. Maahanmuuttoviraston arvion mukaan nykyiset valmiudet vastata erityistä tukea tarvitsevien turvapaikanhakijoiden vastaanottovaiheen tarpeisiin ovat Helsingissä hyvällä tasolla.

Vastaanottokeskusten turvallisuus on yksi vastaanottotoiminnan keskeisistä strategisista ja toiminnallisista päämääristä. Turvallisuuden toteutumista seurataan Maahanmuuttoviraston teettämällä säännöllisillä asiakaspalautekyselyillä, valvontakäynneillä ja turvallisuuspoikkeamista tehtävillä tapahtumailmoituksilla. Vuoden 2018 asiakaspalautekyselyn tulosten perusteella turvapaikanhakijat kokivat vastaanottokeskusten turvallisuuden olevan hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Valvontakäynneillä tai tapahtumailmoituksissa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvat turvallisuusongelmat eivät ole ilmiönä nousseet esiin.

Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanottokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa. Aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön liittyy kuitenkin Maahanmuuttoviraston arvion mukaan yksityismajoitukseen, minkä vuoksi majoittuminen vastaanottokeskuksessa on usein asiakkaalle turvallisempi vaihtoehto. Halutessaan turvapaikanhakijalla on mahdollisuus palata yksityismajoituksesta vastaanottokeskusmajoitukseen koko turvapaikkaprosessinsa ajan. Vastaanottokeskusmajoitus voidaan toteuttaa myös niin sanotun hajasijoitusmallin mukaisesti esimerkiksi hyödyntämällä kunnan asuttamattomina olevia vuokra-asuntoja. Helsingin kaupungin haastava vuokra-asuntotilanne ei kuitenkaan sovellu kyseisen mallin toteuttamiseen.

Turvapaikanhakijalle osana vastaanottopalveluita tarjottava majoitus on väliaikaista. Turvapaikanhakija majoittuu odotusajan vastaanottokeskuksessa tai halutessaan yksityismajoituksessa turvapaikkaprosessin ajan. Kansainvälistä suojelua ja oleskelulupia koskevat päätökset tehdään Maahanmuuttovirastossa tai mahdollisesti valitusasteissa turvapaikkatutkinnassa kertyneen aineiston perusteella, eikä päätösten sisältöön ole vaikutusta sillä, minkä vastaanottokeskuksen asiakkaana turvapaikanhakija on ollut.

Maahanmuuttovirasto vastaa vastaanottokeskusten kapasiteetin sopeuttamisesta tarvittavaan asiakaspaikkamäärään ja henkilökunnan asianmukaisesta ohjeistamisesta haavoittuvuuksien tunnistamiseen liittyen. Nykyiset asiakaspaikkamäärät ja majoitusjärjestelyt vastaavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustarpeeseen valtakunnallisella tasolla.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi. Kaupunginhallitus katsoo asiassa tehdyn kokonaisarvion perusteella, että nykyjärjestelyt vastaavat aloitteessa esiin nostettuihin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien turvapaikanhakijoiden turvallisen majoituksen ja tuen tarpeisiin Helsingissä.

Kaupunginhallitus edellyttää, että Helsinki pyrkii varmistamaan yhteistyössä Migrin kanssa, että haavoittuvassa asemassa olevien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden tuen tarve tunnistetaan riittävän varhain.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aiheesta on pyydetty lausunto sosiaali- ja terveyslautakunnalta. Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 18.11.2019 § 776

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

18.11.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys perustelutekstin 10 kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että Helsinki pyrkii varmistamaan yhteistyössä Migrin kanssa, että haavoittuvassa asemassa olevien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden tuen tarve tunnistetaan riittävän varhain."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Jaa-äännet: 2

Mika Raatikainen, Wille Rydman

Ei-äännet: 12

Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 12 (1 tyhjä).

11.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.09.2019 § 216

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ja 16 muun valtuutetun LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamista koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Helsingin kaupunki järjestää majoitusta ja muita vastaanottopalveluja Maahanmuuttoviraston kanssa tehtyyn sopimukseen perustuen. Vastaanotto toiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 turvapaikanhakijoiden majoituspaikkaa sen jälkeen kun Helsingin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun toimipiste (200 paikkaa) ja SPR:n Auramon vastaanottokeskus (100 paikkaa) suljettiin keväällä 2019. Helsingin vastaanottokeskus koostuu 1.6.2019 alkaen Punavuoren toimipisteestä (200 asiakaspaikkaa) ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä (noin 1000 asiakasta). Punavuoren toimipiste on niin sanottu kauttakulkukeskus, jossa asiakkaat majoittuvat turvapaikkapuhutteluun saakka ja siirtyvät sen jälkeen odotusajan keskuksiin odottamaan päätöstä turvapaikkapuhuttelusta. Yksityismajoituspalvelupisteestä palvelut tarjotaan koko turvapaikkaprosessin ajan asiakkaille, jotka majoittuvat tuttavien tai sukulaisten luona Helsingissä.

Helsingin vastaanottokeskuksessa majoitus on järjestetty siten, että perheille on omat huoneet sekä naisille ja miehille erilliset huoneet. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille viestitetään yhdenvertaisesta kohtelusta sateenkaarilipuin yksiköiden seinillä. Asian tullessa puheeksi työntekijän tapaamisella asiakkaille kerrotaan Helsinki Pride -yhteisön (aiemmin HeSeta) toiminnasta.

Maahanmuuttoviraston tilannekeskus koordinoi asiakkaiden siirrot kauttakulkukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin turvapaikkapuhuttelun jälkeen. Helsingin vastaanottokeskuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä tilannekeskuksen kanssa. Tilannekeskukselle viestitään asiakkaiden majoituksen järjestämiseen liittyvistä tarpeista sekä asiakkaiden toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella. Maahanmuuttovirasto on varannut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen majoittamiseen paikkoja Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteen lisäksi esimerkiksi Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista.

Maahanmuuttoviraston pyynnöstä Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteessä on vakinaisesti majoittuneena muutamia asiakkaita johtuen heidän erityisen haavoittuvasta asemastaan tai palvelutarpeestaan. Joitakin traumatisoituneita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia asiakkaita on vakinaistettu terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vakinaistamis päätös tehdään vastaanottokeskuksen johtajan toimesta. Vakinaistamisvaiheessa ollaan yhteydessä maahanmuuttajapalveluihin ja kerrotaan mahdollisesta kuntapaikan ja asunnon tarpeesta myöhemmin. Helsingin tilanne vastaanottopalvelujen osalta on ollut hyvä, joten erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita on voinut jäädä Helsingin vastaanottokeskuksen palvelujen piiriin.

Osassa vastaanottokeskuksia, kuten Vaasan vastaanottokeskuksessa, asiakkaat majoitetaan kaupungin vuokra-asuntoihin. Helsingissä ei ole

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

tyhjiä vuokra-asuntoja, joten vastaava malli ei ole mahdollinen. Hajajoitetun majoituksen järjestäminen edellyttäisi myös uutta sopimusta vastaanottopalvelut kaupungilta ostavan Maahanmuuttoviraston kanssa.

Maahanmuuttovirasto ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR tekevät säännöllisiä valvontakäyntejä vastaanotokeskuksiin. Valvontakäynneillä on todettu, että vähemmistöjen ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien asiakkaiden palvelut ovat Helsingissä hyvällä tasolla. Maahanmuuttoviraston vuosittain teettämän asiakaskyselyn perusteella Helsingin vastaanotokeskuksen asiakkaat taustasta riippumatta kokevat palvelut hyväksi ja asumisen vastaanotokeskuksessa turvalliseksi. Yksityismajoitukseen liittyy aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön, minkä vuoksi majoittuminen vastaanotokeskuksessa voi olla monille asiakkaille turvallisempi vaihtoehto.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanotokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvallinen majoitus ja kiinnittyminen yhteisöön ovat keskeisiä tekijöitä kotoutumisen kannalta. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden hyvinvoinnin varmistamiseksi vastaanottojärjestelmässä on tärkeää olla tietoa asiakasryhmän tarpeista ja heidän tukemisesta. Majoituksen järjestämisessä on huomioitava mahdollisuuksien mukaan asiakkaiden yksilölliset tarpeet samoin kuin muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla. Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanotokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa."

Käsittely

10.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavaa: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki varmistaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuden ja kotoutumisen edellytykset seuraavia keinoilla:

27.11.2019

- reagoimalla vastaanottopaikkojen vähenemiseen pyrkimällä vaikuttamaan siihen, että Maahanmuuttovirasto lisääsi vastaanottokeskuksiin majoituspaikkoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville turvapaikanhakijoille koko turvapaikkaprosessin ajaksi

- vahvistamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden varhaista tunnistamista lisäämällä toistuvaa tiedon- saantia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta Suomessa sekä ohjaamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat turvapaikanhakijat oikeusavun ja erityistuen piiriin jo varhaisista signaaleista

- huomioimalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien palveluiden ulkopuolelle joutuneiden turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvan aseman perusteena kriisimajoituksen piiriin pääsemiseksi yhtäläisin oikeuksin lapsiperheiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien paperittomien kanssa."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Sanna Vesikansa

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Alekski Niskanen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Katju Aro, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 2

Kati Juva, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Jäsen Katju Aron vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 7 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 2

Seija Muurinen, Alekski Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi
Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi